

2 Pita

Pita-qa pepa qambo-menas

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pita gèmbo-menás, Klisten ezoqam ndigu tezø-peawám, ndigu manqei vinivinimba-te giyageapam.

Nqanek pepa mokho-te, Pita ndigu āv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu yà beto-feazoát. Zapa ndógo, khavozam nømendim ezoqam kopoáv, Klisten ezoqam tubam-qa zøgó. Ngínik khavozam nømendim ezoqam, matev soqøsoqa, mbomømboma mbo-akhayám. Neka ndigu ezoqa, āv gini-zømesím nqægo: Yesu nqawa gendó-qavanák. Yaq Pita ndigu Klisten ezoqam, guguna manqat zøkhofotáv, av nqægo: Ndigu Yesu mokho-te, føgøføgakh bewaniáp neka unimanqatin manqat, bazaføgakh-us bēgeawat.

¹ No Saemon Pitá, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé sasae ezoqám neka tegé u-aném. No zo-té qatø-peaomít, zo unimanqatin matev mbomambaqape kopo qazondapem, av ni qatindapem. Nqanek unimanqatin matev, nigi khandi etoam ezoqam neka Mbumbukiam Yesu Keliso-qa matev eqieieqi-qape mokho-té qazindapém.

² No āv qate-guligulím nqægo: Zo Mbumbukiam neka Yesu, nigi Evezøza, qazøte-zøtez, zo kuku matev neka sambi matev nøme mba zømbó-khouwév.

Ni Mbumbukiam gevevendam, ni bazaføgakh bizi-asøzú, Klisten matev-te

³ Teqa bazaføgakh kandambaqape-qa mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-te qandowav, Yesu ni ate ndægo, yage nonqo neka Mbumbukiam-qa poev gone nonqo, sègenimbu-etoám. Zapa ndøgo, ni mizi:nøtén ndego, ni teqa iz kandambaqape neka matev eqeieqei-qa mokho-te ginindu-akha. ⁴ Neka ta mokho-te ndøgo, ndego ni manqa mbusa ni-aumám. Manqa mbusa qaniqanimáv neka kandakandá. Ndego tenegó ndøgo: Zo manqei-qape-qa ngi:wat matev-te zøté-khokhóz, ndøgo ezoqam-qa poev matev soqøsoqa-te ndøndo-fakhate neka ezoqa ndøngiæzoat. Neka zo matev, āv tabezømbe:gó, av ekeza matev ndægo.

⁵ Yaq nakémbá, zo bazaføgakh ndø-asøzú neka zoqa unimanqatin matev-te, matev eqeieqei matanam mo:veém. Yaq zoqa matev eqeieqei matanam-te, nøtenat eqeieqei mo:veém. ⁶ Neka nøtenat eqeieqei-te, kha nøzøgim matev eqeieqei mo:veém. Neka kha eqeieqei nøzøgim matev-te, føgøføgakh waniap matev mo:veém. Neka føgøføgakh waniap matev-te, Mbumbukiam-qa poev matev paev mo:veém. ⁷ Neka Mbumbukiam-qa poev matev paev-te, Klisten zøfuap-te kuku matev mo:veém. Neka Klisten zøfuap-te kuku matev-te, ezoqa ewaqape-te kuku matev mo:veém. ⁸ Zo nqanek matev vinivinimba oskia tozogoat, neka ndøgo zoqa mokho-te vókhouwevtēt, yaq zoqa zøtezat, nigi Evezøza Yesu Keliso-qa yaq-te, ambá av nqægo, khokhō segegō, geté mokho mbófakhán. ⁹ Geté gekha

ezoqām ndego, nqanek matev vinivinimba goneav t̄ogoat, ndego mokho qeiviáv. Ndego andé b̄oi waev mbain ezoqám, neka ndego manqa mate m̄ond̄omb̄oe-nav̄ém, av nqægo, Mbumbukiam bugukhokhof manqa-zapazapa-te gesungutav.

¹⁰ N̄ofuap! Yaq nakémbá, zoqa Klisten matev-te, bazaf̄ogakh n̄ome mba mo:-asazét, nd̄ogo Mbumbukiam gez̄ondo-akha neka v̄oveataz. Zo nqanek matev vinivinimba tozogoat, av qaz̄ombe-manqatavun, zo unimanqatin-te, z̄o:o:azák. ¹¹ Yaq Mbumbukiam zo mboqog z̄ombó-mboqozó. K̄andambá, tez̄ombo-mboqozo. Yaq zo kop̄ombaqaapé, nigi Evez̄oza neka Khandi Etoam Ezoqam, Yesu Keliso, teqa megeat matev-te, zom̄ó-óz, ma miavmiav ndo:kawaevat.

¹² Zo nqanek matev vinivinimba-qa yaq-te, m̄öz̄ote-z̄ótéz, neka zo unimanqatin manqat-te, f̄oḡof̄ogakh zowaniáp, zo qazondapem. Geté no zo oskia n̄oz̄o-manqaté. Soqaín nd̄ogo, manqa mate t̄oz̄ombo-nav̄em. ¹³ No nqæmatavap, no zo matavap oskia tæz̄o-mboqogimat, no nqanek manqei-qape-te, ande palai khoev mokho-te nqatu:-yage, nd̄ogo eqeieqei. ¹⁴ No m̄øten̄ótén, no nqanek palai khoev av̄onín n̄o-iváv, v̄øe-nan̄im. Nigi Evez̄oza, Yesu Keliso, no āv ten̄ombe-veáz. ¹⁵ Yaq nakémbá, no bazaf̄ogakh no-asazét. No tæqavan, zo nqanek manqat oskia mbomataváp.

Ni Mbumbukiam-qa Manqat, f̄oḡof̄ogakh bizimbo-geawát

¹⁶ Ni zo qeiz̄o-manqatam, nigi Evez̄oza Yesu Keliso bazaf̄ogakh-us tendoqavan, ni ambá av nqægo, zo

emanqa-emanqa nizø-gigimām, ndøgo ezoqam-qa matavap-te qando-fakhatam. Av taoká. Ni teqa bazaføgakh-qape, nikeza bøí qatiqeivím. ¹⁷ Ni møigøám, te namba, Mbumbukiam, nigi Tat, gembovizam neka iz kandambaqape vømbō-etoam. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Eqeiwat-Qape-te, manqat āv qande-fakhán nqægo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te.” ¹⁸ Ni Yesu namba, ta olol-te qeitogoam, ma Mbumbukiam ge:goam, ni nqanek manqat, yan-te qandovis, nikeza geá qatiyogém.

¹⁹ Yaq nakémbá, ni Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat, nøme mba nito-unimanqatinát. Até zó-a, zo tiqa manqat, eqeieqei ndøyogé. Zapa ndøgo, tiqa manqat, bøivun manqei-te, andé waev me me:khaév, atema vømópavē, ta khøuwa-te ndøgo, Keliso tendoqavan, neka zoqa mbøni-te, ande pave ndukuam me vøzømbé-sanqatāv. ²⁰ Geté zo vøezøté. Gekha manqāt ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, teqa manqat mokho-te gipeaumam, ndigu ambá av nqægo, ekeza matavap-te mbā ginø-peaumām. Av taoká. ²¹ Ta manqat ate ndægo, ambá av nqægo, tiqa poev-tē qando-fakhanām. Geté Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape ndønøzøgimām, yaq ndigu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam.

2

Khokho nømendim ezoqam-qa yaq-te, ndigu ezoqa nøme ndingæzoat

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael bawan mokho-te, khavozam manqa vevezam ezoqam ndøgoám. Yaq até zo mokho-té-a, khokho nømendim ezoqam ndøfakház, neka khonoam-te manqat vini vøndapāv. Geté manqat av nqægo, ezoqa géngiæzó. Nginik nømendim ezoqam, até tigi Evezøzá-ya, gó:naumát, ndego genqovotaz. Geté ta mokho-te ndøgo, ndigu ekeza kha géngiú. Nakhamas-té ginø-soqoéz. ² Ndigu mambe møqæ. Yaq ezoqa kopoáv, ekeza kha Klisten ezoqam ndi:vewe, tiqa matev mbópavát. Yaq ta zapaya ndøgo, ezoqa unimanqatin nakhoa géngenøitát. ³ Nginik khokho nømendim ezoqam, moni møqæ. Ndigu tiqa khavozam manqat mokho-te, ekeza matavap-te mba ndøndo-fakhate, zogi moni upøgim-qa ndøgoát. Geté Mbumbukiam, nupøkhan mba, é-møndæpøoá. Ndego ti-te yaq-fia ndøtá. Ndego géqaqavaták. Geté géngiæzó.

⁴ Até enzol ezoqám-a, ndigu Mbumbukiam-qa manqat giqavotøvem, ndego ambá av nqægo, sègezøtāk. Geté ndego gøinam manqei-té genø-nqagevém. Yaq ndøgo auli sén gini-møpøsap. Bøivun-té. Neka manqa ovøyam khøuwa-qa mo:keogé.

⁵ Até ndigu ezoqám-a, nupøkhan mba giyagam, ndigu Mbumbukiam gisanqawam, ndigu sa takeáv, av gi:yagam, geté ndego khøuwat-qape ndonqonqotáv, ti-te. Yaq ezoqa eit-mba ndøkhandí:z. Noa-za mba ndøkhandí:z, ndego ezoqa gezø-akha, Mbumbukiam-te tiqambuz neka matev eqeieqei-te vøyangāt.

2:1 2:1 Met 24:11; Zud 4
Pita 3:6

2:4 2:4 Zud 6

2:5 2:5 Gen 6–8; 2

⁶ Até Sodom neka Gomolá-ya, ta taon kandakanda menas, Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa-qa yaq-fia ndótá, v̄sonqotav, v̄pakhak, ezoqam namba. Ndego tene-matanám ndógo: Ezoqa gé:zómás, gekha ezoqám ndigu, ndisanqawe, matev āv t̄z̄ombé-fakhán. ⁷ Lot-za mba nd̄okhandí:z. Zapa ndógo, ndego ezoqam egeiegeí. Ndego mb̄oni mbonqos̄geapám, ndigu Mbumbukiam-qa manqat ginqagimam, neka mambe si v̄z̄owagam. ⁸ Ngenek ezoqam egeiegei, kh̄uwa kopoav ti mokho-te geyagam, tiqa matev soq̄osoqa v̄̄qeivam-a, v̄̄ewagam, ndego andé enqoni me mb̄evitám.

⁹ Nqanek matev vinivinimba, ni āv qani-n̄omendím nq̄égo: Mbumbukiam ndego kop̄ombaqaapé. Ezoqa ndaf̄oya-ndaf̄oya, ndipotonam, segé-khandí:z. Geté manqa-zapa-us ezoqam, ndego yaq-fia z̄otaév. Ndego manqa ov̄oyam kh̄uwa kandambaqaape nonqo z̄ogeawát. ¹⁰ Ezoqam ndigu, ekeza kha-qa poev soq̄osoqa vinivinimba ndimbopaev neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndisanqawe, ndego yaq-fia n̄ome mba z̄ombótá.

Nginik khokho n̄omendim ezoqam, sapí neka ekeza kha mba nd̄o-eqawát. Ndigu até nqova iz kandakanda-té-a, m̄e mbaín, geté s̄ege-n̄gen̄zotatún. ¹¹ Geté até enzol ezoqám-a, oskiá nd̄ogo, tiqa bazaf̄ogakh, ndigu khokho n̄omendim ezoqam-qa bazaf̄ogakh uni nd̄æl̄ovui, ndigu nqova vinivinimba-qa iziz n̄gen̄gimáv, Evez̄oza-qa

2:6 2:6 Gen 19:24; Zud 7
7-8, 16

2:7 2:7 Gen 19:1-16

2:10 2:10 Zud

2:11 2:11 Zud 9

bugug-te. ¹² Nginik khokho nɔmɛndim ezoqam, andé sɔvakha gigiap me me:gó, sɔvakha gigiap ndigu, leg-te khøuwag nqazifeam, nqazi-zitøge. Ndigu mokho ndàpeáv. Ngenøgim manqat khokhó sege-manqatatún. Nginik ande sɔvakha gigiap khobokhobos me, gésoqoéz. ¹³ Ndigu ezoqa nøme, soqaqape-te ndi-abam, ndigu yaq-fia soqaqape áv tiníndapém. Khøuwa ate ndægo nqa-okho, ndigu lou loge si zøwág. Tiqa poev sa ndøgo. Até ndøgó-a, zo namba lou gi:logatun, ndigu matev soqøsoqa neka khavozam manqat zø-okhoatún. Ndigu zoqa Klisten bawan mokho-te, andé khavim me me:gíít.

¹⁴ Tiqa bøi, mambe møqæ sakheis-qa mba me:vawé. Tiqa manqa-zapazapa, sègezø-okhó. Neka ezoqa nøme ndigu, Klisten matev-te bazaføgakh mbain ndigu, ndigu manqa-zapa-te ituza-qa ndøgó. Tiqa qovet matev, vaev mbain. Mbumbukiam géngiæzó, ndigu. ¹⁵ Ndigu matev eqeieqei, møndø-ivøvém, neka ande leg-te me vøe-ewaz. Ndigu Balam-qa me:qeivím, ndego Beol-ge yo. Até ndegó-a, manqa-zapa matanam mokho-te, moni qaçasam-qa mbogoám. ¹⁶ Geté Mbumbukiam gèmboponqóm, teqa manqa-zapa matanam zapaya. Tege donki, ezoqa manqat mbo-eín, ndego manqa vevezam ezoqam vøtokav. Zapa ndøgo, teqa matev mokho mbain.

¹⁷ Nginik khokho nɔmɛndim ezoqam, andé kea kumbutap ibøkha-yav me me:gó. Neka ndigu andé khaiya ozoz me me:gó, khamøe tøkhamba, ndoqo-matavap, qæ ndølanqā, getē qæ mbain.

Mbumbukiam manqei møndøzømbō-mendeó. Ta manqei-qa bōivun, kandamba tantáv. ¹⁸ Ndigu manqat kandakanda, sège-manqaté. Geté ndøgo mokho mbaín. Ezoqa nøme ndigu, ndakin mba gikhokhoz, manqa-zapa matanam-te, av ezoqa nøme gi:goatun, ndigu nginik kha-qa poev soqøsoqa-te neka mambe matev-té ginø-ituzá. ¹⁹ Nginik khokho nømendim ezoqam, ezoqa manqa mbusa āv gizømbē-aumatún nqægo: Tiqa nømendim manqat, génqovotáz. Geté ndigu ekezan, tokøzát. Manqa-zapa ndønønøsám. Yaq ndøgo géngiæzó. Zapa ndøgo, gekha matēv ndøgo, ezoqa ndønøzøiwat, ndøgo génønøtám.

²⁰ Gekha ezoqām ndigu, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam Yesu Keliso gi:zøtez, neka manqei-qape matev vø-ivøvem, ndøgo ezoqa ndøngiæzoat, yaq vaev nqawa manqa-zapa-te tivesez, vøgutáz, yaq ti-te ndigu unimé:-soqá. Taqa soqain ndømølvú, av bugukhokhof qægoam, ndigu unimanqatinteav qagoam. ²¹ Ndigu nakhoa eqeieqei amba zøtezateav tøgonin, ndøgo ambá kopømbá ti-te. Geté ndakin ti-te ndigu, unimé:-soqá. Zapa ndøgo, nakhoa eqeieqei møndæzøté. Geté zitá gini-wuøém, neka Mbumbukiam-qa guguna manqat, ezoqa ndigu gi:zømesimam, vø-ivøvem. ²² Tiqa matev até kopó, av manqat nøme, nqazi-manqate. “Gaço qometa tuqoza, nangó gunølogín,” neka “Bøsik ibøkha-te tukhakuam, nango møndø-vesezin, qoq-pakha-te vømø-khakuamin.”

3

Keliso nqawa tendoqavan

¹ Nøfuap mbomømboma! No ndakin zo-te pepa qatøndo-peaumam, gènø-menás. Nqanek pepa menas mokho-te, no zo manqa matev eim-qa nøzøgoám. Zoqa matavap, ndaføyamba-qape zøgoát, ² neka zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat bezømbē-vesezu, av bugukhokhof gi:manqatam, neka guguna manqat ndøgo, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, tegi u-anim mokho-te, gizø-etoam.

³ Bugukhokhof nqáneek: Zo vøezøtéz. Vaev khøuwa-te, ezoqa nøme ndøfakház. Ndigu ekeza poev matev soqøsoqa mba mbópavát. Neka zo otøota mé:zæbát. ⁴ Ndigu āv gini-manqatát nqægo, “Gê, ndego manqa mbusa geve, nqawa tendoqavan, gekham-tê gego? Nigi atanakha-za, gimboe-kewagam, møndømu-pakhaéz. Geté matev ate nqægo, manqei-qape-te nqago, sège-okhó. Yaq manqei-qape ande vøengaz-a, yaq ndakin, matev-qase enendateáv.” ⁵ Mbumbukiam manqei-qape neka yan, nupøkhan mba, ekeza manqat ge:khakheinam, ndigu gèqavotám. Neka ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, manqei-qape ibøkha-tē qando-fakhān; Mbumbukiam ibøkha gene-khakheinām, ⁶ yaq atē ibøkha gene-ngiū, khøuwat-qape qafakhan. ⁷ Mbumbukiam yan neka manqei-qape, ndakin até ta manqat kopó ge-negeawát. Av tené-geatát, atema manqa ovøyam

3:2 3:2 Zud 17   **3:3** 3:3 1 Tim 4:1; Zud 18   **3:4** 3:4 Met 24:48

3:5 3:5 Gen 1:6-9   **3:6** 3:6 Gen 7:11; 2 Pita 2:5

khøuwa kandambaqape-te, gøinam vøengiū, neka ndigu vøngiæzō, ndigu ndisanqawe.

⁸ Nøfuap mbomømboma! Zo nqanek manqat bezømbo-nàvøém: Evezøza-qa bøi-te, khøuwa kopo andé viav wan taosen me:gó, neka viav wan taosen, andé khøuwa kopo me:gó. ⁹ Evezøza ambá av nqægo, yakha mbovaēv, ekeza manqa mbusa-qa yaq-te, nqawa tendoqavan, av ezoqa nøme ndi:matavap. Geté ndego zo me:gó. Ndego poeveáv, ezoqa kopo tesoqoev. Geté ezoqa ewaqape, te-té giabenø-qambúz.

Mbumbukiam yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak tekhakheinam

¹⁰ Geté Evezøza-qa Khøuwa, nakhamas-té qanøgeáv. Andé aqonam ezoqám. Yaq yan sogó-navøém. Ndand tatas-qape-ús. Yaq gigiap vinivinimba, khaiya ova nqo:go, gøinám qané-longqotám. Yaq manqei-qape neka gigiap ate nqægo, manqei-qape-te nqago, vønnavøém.

¹¹ Zo qazøte-zøtez, Mbumbukiam gigiap ate nqægo, av nqægo tengiu, yaq ge zó ndozomatavap, zo ndakin andé áv khazøté-yagāt? Zoqa yageap, ndaføyambá neka mbomambá sa begó, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, ¹² zo nqanek Mbumbukiam-qa khøuwa ndøzømbøe-keoge. Av tøzøte-yagat, yaq ta khøuwa kopømbá, nakhamas-té qanøfakhán, ta khøuwa ndøgo, yan tølonqotam, vønnavøém, neka gigiap ate ndægo, yan-te nqo:go, kopømba ande av ndavand ndi:gu, vø-menegim.

¹³ Geté ni yan ndakinak neka manqei-qape

3:8 3:8 Psa 90:4   **3:9** 3:9 Hab 2:3; 1 Tim 2:4   **3:10** 3:10 Luk 12:39; 1 Tes 5:2; Met 24:29, 35   **3:13** 3:13 Isa 65:17; 66:22; Veve 21:1, 27

ndakinak zimbøe-keogé, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve. Ta manqei-te ndøgo, matev eqeieqei mba ndógoát.

Ni Keliso nqazimbøe-keoge, matev eqeieqei bizigu

¹⁴ Nøfuap mbomømboma! Yaq nakémbá, zo nqanek matev ndøzømbøe-keoge, tøfakhanam, zo bazaføgakh ndø-asáz: Zo ndaføyambá segegó neka manqa-zapa-yáv segeyagé neka Mbumbukiam namba, sambi bezøgó. ¹⁵ Zøté-matøvemēm! Nigi Evezøza khøuwa ndeføløsumit, ndego tenegó ndógo: Ezoqa khandi mé:ndapém. Nigi Kliten nøfu mbomambaqape, Pol, ndego Mbumbukiam matavap loloakh gembo-etoam, taqa yaq-te, āv tezømbe-peawám. ¹⁶ Teqa pepa-te ate ndægo, Pol taqa yaq-te ge:peaumam, ndego manqat kopo me:peawám. Manqat nøme, ta pepa-te ndøgo, andé føgakhín. Yaq ezoqa nøme, ndigu Kliten matev-qa yaq-te mokho ndapeav ndigu neka tiqa unimanqatin matev føgakh mbain ndøgo, ndigu teqa manqat nøme, mokho soqain segembo-qambuanemín. Ndigu até Mbumbukiam-qa Manqat nøme-té-a, matev āv tinigoatún. Ndigu gésoqoéz, ta zapaya.

¹⁷ Geté zo, nøfuap mbomømboma, zo ndakin é-møzøtezetéz. Yaq nakémbá, zo gø:feazoát. Soqain ndøgo, ndigu ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa gunguna manqat paeveav ndigu, zo soqain-te ti-itub, yaq zo ndakin bazaføgakh ndozo-waniap, vozó-o:āz. ¹⁸ Yesu Keliso, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, ndego kuku kandambá, zo-te. Yaq

zo teqa kuku matev mokho-te neka zoqa zøtezat-te,
teqa yaq-te, sà tøne-fisumít.

Teqa iz bèto-egawát, ndakin nekā miavmiav.
Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

**Mbumbukiam-qa Mangat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni
dialect of the Kuni-Boazi language of Papua New
Guinea
Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Kuni-Boazi long Niugini**

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-08-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 18 Oct 2022

f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f